

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗΣ-Β ΚΕΦΑΛΑΙΟ

A1. Να προσδιορίσετε, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι.

1. Η πρώτη δημόσια εμφάνιση του Ελ. Βενιζέλου ως ελλαδίτη πολιτικού έγινε στις 5 Σεπτεμβρίου 1910
2. Στις εκλογές του Μαρτίου του 1912 το κόμμα του Βενιζέλου έλαβε 146 βουλευτές
3. Το 1912 ιδρύθηκε Λέσχη φιλελευθέρων στην Αθήνα
4. Το ραλλικό κόμμα επεδίωκε τον εκσυγχρονισμό
5. Το Εθνικό κομμάτο του Κυριακούλη Μαυρομιχάλη δε διέφερε από το ραλλικό κόμμα
6. Το κόμμα του Γ. Θεοτόκη υποστήριζε την αύξηση των εξοπλισμών και ζητούσε φορολογικές ελαφρύνσεις για τους εισοδηματίες.
7. Βασικές προγραμματικές δηλώσεις του Λαϊκού Κόμματος ήταν η αναμόρφωση του πολιτικού συστήματος και η επιβολή αρχών κοινωνικής δικαιοσύνης
8. Το Λαϊκό Κόμμα μετονομάστηκε σε Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδος (ΚΚΕ) το 1924.
9. Ο Βενιζέλος έχασε τις εκλογές του Νοεμβρίου 1920 από τη φιλοβασιλική αντιπολίτευση.
10. Ο Ίωνας Δραγούμης δολοφονήθηκε το 1920

(ΜΟΝ.10)

A2. Να συνδέσετε τα στοιχεία της Α στήλης με τα αντίστοιχα της Β στήλης:

1. Γαλλικό κόμμα	Α. Πτώχευση της Ελλάδας
2. 12 Οκτωβρίου 1862	Β. Έξωση του Όθωνα
3. Τρικούπικό κόμμα	Γ. Ατυχής πόλεμος (ήττα της Ελλάδας)
4. Ορεινοί	Δ. Αρχή της Δεδηλωμένης

5.Ναπαίοι	Ε. Κωλέττης
6. Εθνικόν Κομιτάτον	Στ. Επαμεινώνδας Δεληγιώργης
7.Βούλγαρης	Ζ. Γρίβας
8. 1893	Η. Ρωσικό κόμμα
9. 1875	Θ. Πραιτωριανοί
10.1897	Ι. Κράτος Δικαίου

(Μον. 5)

A3. Να γράψετε ορισμούς για τους παρακάτω όρους:

Εθνικόν Κομιτάτον, Πεδινοί, Ομάδα των Ιαπώνων, ραλλικό κόμμα, Αρχή δεδηλωμένης

(Μον. 13)

A4. Να εκθέσετε τις προγραμματικές αρχές της Κοινωνιολογικής Εταιρείας και του Λαϊκού Κόμματος. (μονάδες 6)

A5. Τι ήταν το Στρατιωτικό Κίνημα στο Γουδί και ποια ήταν τα αποτελέσματα του στην πολιτική ζωή. (μονάδες 6)

A6. Τι προέβλεπε το Σύνταγμα του 1864; (μονάδες 5)

A7. Γιατί δεν προκύπτουν ταξικά κόμματα στο τέλος του 19ου αι στην Ελλάδα; (μονάδες 5)

ΘΕΜΑ Β1. Αξιοποιώντας τις πληροφορίες από τα παρακάτω κείμενα και τις ιστορικές σας γνώσεις σχετικά με το Σύνταγμα του 1844:

α. να αναφερθείτε στις βασιλικές εξουσίες και στη σημασία του δικαιώματος της καθολικής ψηφοφορίας

β. να αποτιμήσετε τη σημασία της θέσπισης του Συντάγματος του 1844 στην εξέλιξη του κοινοβουλευτισμού στην Ελλάδα.

Κείμενο Α

Σύνταγμα μοναρχικό, τον συντηρητισμό του οποίου δεν αναιρούσαν οι αρκετές φιλελεύθερες διατάξεις που κατάφεραν να επιβάλουν τα προοδευτικότερα στοιχεία της Εθνοσυνέλευσης, [...] το Σύνταγμα του 1844 συμπληρωνόταν με έναν επαναστατικό για την εποχή του εκλογικό νόμο.

Πρόκειται για τον εκλογικό νόμο της 18ης Μαρτίου 1844 που ψήφισε η Εθνοσυνέλευση [...] και που αναγνώριζε το δικαίωμα του εκλέγειν «εις όλους τους εντός του βασιλείου γεννηθέντας Έλληνας» που είχαν συμπληρώσει το 25ο έτος της ηλικίας τους και είχαν «ιδιοκτησίαν τινά εντός της επαρχίας», είτε κινητή, όπως διευκρινίστηκε στη σχετική συζήτηση, είτε ακίνητη «προσοδοφόρον και φοροτελή¹», ή που εξασκούσαν «οιονδήποτε επάγγελμα ή ανεξάρτητον επιτήδευμα» [...]. Καθιερώνοντας έτσι ουσιαστικά την καθολική και –με μία σειρά άλλων διατάξεων– την άμεση ψηφοφορία για την ανάδειξη της Βουλής, η Εθνοσυνέλευση [...] πρωτοπορούσε, σε σχέση με τα ισχύοντα στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες της εποχής.

1 ιδιοκτησία φοροτελής: η ιδιοκτησία που υπόκειται σε φορολογία
Νίκος Κ. Αλιβιζάτος, Εισαγωγή στην Ελληνική Συνταγματική Ιστορία, Αθήνα-Κομοτηνή 1981, σσ. 65-66

Κείμενο Β

Στη βαθμιαία ενίσχυση του ρόλου του κοινοβουλίου και στο συνακόλουθο περιορισμό των υπερτροφικών εξουσιών του μονάρχη συνετέλεσε και η καθιέρωση με νόμο της σχεδόν καθολικής και άμεσης ψηφοφορίας (όλοι σχεδόν οι Έλληνες πάνω από 25 χρονών είχαν δικαίωμα ψήφου). [...] Η καθολική ψηφοφορία προώθησε σταδιακά την πολιτική χειραφέτηση των λαϊκών στρωμάτων και, όπως όλοι οι κοινοβουλευτικοί θεσμοί, συνέβαλε στη διαμόρφωση μιας δημοκρατικής ιδεολογίας.
Γιώργος Αναστασιάδης, Κοινοβούλιο και Μοναρχία στην Ελλάδα, Θεσσαλονίκη 1995, σσ. 20-21

(Μονάδες 25)

ΘΕΜΑ Β2

Αντλώντας στοιχεία από το παρακάτω κείμενο και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις: 1) να παρουσιάσετε ποια ήταν η δομή του βενιζελικού κόμματος (Μονάδες 10) και 2) να εκθέσετε τα βασικά ιδεολογικά στοιχεία και θέσεις των αντιβενιζελικών κομμάτων (Μονάδες 15).

Μονάδες 25

«Ένας λόγος που το Κράτος καθόριζε σε τέτοιο βαθμό την κοινωνική θέση, ιδιαίτερα προσφέροντας δυνατότητες κοινωνικής ανόδου, ήταν ότι οι άλλες διαχωριστικές γραμμές των τάξεων ήταν ασαφείς και ρευστές. Αν και υπήρχαν δρόμοι σημαντικής κοινωνικής ανόδου μέσω της Εκκλησίας, του Στρατού, των επιχειρήσεων και των δημοσίων υπηρεσιών. Η πρόσβαση στον δημόσιο τομέα, για όσους είχαν χαμηλή κοινωνική θέση, περνούσε από το εκπαιδευτικό σύστημα, του οποίου η ανώτερη βαθμίδα ήταν δυσανάλογα μεγάλη για το υψηλό ποσοστό αναλφάβητων στην Ελλάδα. Υπήρχαν φυσικά «καλές οικογένειες» στις οποίες η υψηλή θέση ήταν κληρονομική. Οι κοινωνικές ελίτ είχαν στενές σχέσεις μεταξύ τους, κατοικούσαν κυρίως στην Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη και αποτελούνταν από πολιτικούς, δικαστές, ακαδημαϊκούς, στρατιωτικούς, δημοσίους υπαλλήλους κι επιχειρηματίες. Οι επίσκοποι αναδεικνύονταν από τα μοναστήρια, κι έτσι αποτελούσαν μια χωριστή ομάδα. Οι περισσότεροι πολιτικοί ασκούσαν ένα ή περισσότερα από τα επαγγέλματα αυτά, ιδιαίτερα του γιατρού, του δημοσίου υπαλλήλου, του αξιωματικού και πάνω από όλα του δικηγόρου. Αποτελούσαν, όμως, μια αρκετά διακριτή επαγγελματική ομάδα, εν μέρει επειδή πολλοί από τους πιο διακεκριμένους είχαν γεννηθεί σε οικογένειες πολιτικών οι οποίες στην Ελλάδα παρουσίαζαν αξιοσημείωτη αντοχή στο χρόνο. Η πελατειακή φύση της πολιτικής απαιτούσε να έχουν προσωπική περιουσία και κοινωνική επιρροή.....η διαφορά στην κοινωνική σύνθεση μεταξύ του στρατοπέδου των βενιζελικών και των αντιβενιζελικών ήταν μικρή. Οι δικηγόροι, λόγω του επαγγέλματός τους, μπορούσαν να κερδίσουν μεγάλη πολιτική πελατεία με χαρακτηριστική άνεση, και ήταν εξαιρετικά πολλοί στην Ελλάδα εξαιτίας της συχνότητας των αντιδικιών και του γεγονότος ότι το Κράτος προσέγγιζε τυπολατρικά την επίλυση των κοινωνικών προβλημάτων. Στα περιθώρια των κοινωνικών ελίτ υπήρχαν πολυάριθμοι άνεργοι ή υποαπασχολούμενοι δικηγόροι, γιατροί και δάσκαλοι οι οποίοι ήταν τόσο ακριβώς επειδή όλοι επιδίωκαν να ανήκουν σ' αυτές τις επαγγελματικές ομάδες λόγω της κοινωνικής επιρροής που ασκούσαν.

David H. Close, « Οι ρίζες του εμφυλίου πολέμου στην Ελλάδα », σελ. 38-39, Εκδόσεις Φιλίστωρ, Αθήνα 2003